

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 11 grudnia 1996 r.

w sprawie szczegółowych warunków stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec nieletnich umieszczonych w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich.

Na podstawie art. 95° § 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 35, poz. 228, z 1992 r. Nr 24, poz. 101 i z 1995 r. Nr 89, poz. 443) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przez użyte w rozporządzeniu określenia należy rozumieć:

1) ustawa — ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U.

Nr 35, poz. 228, z 1992 r. Nr 24, poz. 101 i z 1995 r. Nr 89, poz. 443),

2) zakład — zakład poprawczy lub schronisko dla nieletnich,

3) środki przymusu bezpośredniego — środki przymusu bezpośredniego określone w ustawie,

4) dyrektor zakładu — dyrektora zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich.

§ 2. Przed zastosowaniem środków przymusu bezpośredniego nieletniego należy ostrzec o możliwości ich zastosowania.

§ 3. 1. Środki przymusu bezpośredniego wobec nieletnich mogą być stosowane tylko w przypadkach określonych w ustawie.

2. Środki przymusu bezpośredniego mogą być stosowane wtedy, gdy inne sposoby opanowania sytuacji okazały się bezskuteczne.

3. Stosowanie środków przymusu bezpośredniego nie może zmierzać do poniżenia lub upokorzenia nieletniego ani do wyrządzenia szkody w jego zdrowiu.

4. Nieletniego, wobec którego zastosowano środki przymusu bezpośredniego, należy objąć wzmożonym oddziaływaniem psychologiczno-pedagogicznym. Powinno ono zmierzać w szczególności do rozładowania napięcia emocjonalnego i wyeliminowania agresji.

5. Stosowanie środka przymusu bezpośredniego wymaga stałej kontroli. O ustaniu konieczności jego stosowania powiadamia się niezwłocznie dyrektora zakładu.

§ 4. 1. Zastosowanie każdego rodzaju środka przymusu bezpośredniego wymaga sporządzenia protokołu. Protokół sporządza niezwłocznie osoba, która podjęła decyzję o zastosowaniu środków przymusu.

2. W protokole odnotowuje się wszystkie niezbędne dane dotyczące w szczególności:

- 1) przyczyn zastosowania środka przymusu bezpośredniego, ze wskazaniem sposobów opanowywania sytuacji, o których mowa w § 3 ust. 2,
- 2) zachowania się nieletniego w trakcie stosowania środka przymusu bezpośredniego i po zastosowaniu tego środka,
- 3) osób biorących udział lub obecnych przy stosowaniu środka przymusu bezpośredniego,
- 4) wyników badania lekarskiego.

3. Wzór protokołu stanowi załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 5. Dyrektor zakładu powiadamia o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego sędziego sprawującego nadzór nad zakładem, sąd rodzinny wykonujący środek poprawczy lub organ, do którego dyspozycji pozostaje nieletni w schronisku — niezwłocznie, a najpóźniej w ciągu 72 godzin. Wzór zawiadomienia stanowi załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 6. 1. Nieletniemu przysługuje prawo złożenia skargi do sądu rodzinnego na zastosowanie wobec niego środka przymusu bezpośredniego.

2. W razie złożenia przez nieletniego skargi na zastosowanie wobec niego środka przymusu bezpośredniego, dyrektor zakładu przedstawia ją niezwłocznie, wraz z protokołem, o którym mowa w § 4, sędziemu sprawującemu nadzór nad zakładem.

§ 7. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w stosowaniu środka przymusu bezpośredniego lub w dokumentacji przebiegu zdarzenia, sędzia sprawujący nadzór nad zakładem podejmuje czynności wynikające z przepisów normujących jego nadzór.

§ 8. 1. Użycie siły fizycznej polega na doraźnym, krótkotrwałym ręcznym obezwładnieniu nieletniego.

2. Siłę fizyczną stosuje się w granicach niezbędnych do pokonania oporu nieletniego lub w razie konieczności stosowania innych środków przymusu bezpośredniego.

3. Siłę fizyczną może stosować, w razie konieczności, jednocześnie więcej niż jeden pracownik zakładu.

§ 9. 1. Izba izolacyjna jest pomieszczeniem przeznaczonym do odosobnienia nieletniego.

2. Izba izolacyjna jest pomieszczeniem dźwiękochłonnym, ogrzanym i oświetlonym.

3. Pomieszczenie izby izolacyjnej nie może umożliwiać nieletniemu samoookaleczenia.

4. Wyposażenie izby izolacyjnej stanowią przymocowane do podłogi: stół, krzesło i łóżko. Szczegółowe urządzenie techniczne izby izolacyjnej określają odrębne przepisy.

§ 10. 1. W izbie izolacyjnej umieszcza się nieletnich pojedynczo.

2. W wypadku zbiorowego działania w jednej izbie izolacyjnej można umieścić więcej niż jednego nieletniego. Izba izolacyjna, w której umieszczono więcej niż jednego nieletniego, powinna być przystosowana do liczby nieletnich, zgodnie z wymogami określonymi w § 9.

3. Stan fizyczny i zachowanie nieletniego umieszczonego w izbie izolacyjnej podlega systematycznej kontroli. Kontrolę tej dokonuje odpowiednio przeszkolony pracownik, wyznaczony przez dyrektora zakładu, nie rzadziej niż co 15 minut.

4. W razie wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia nieletniego, kontrolujący pracownik, o którym mowa w ust. 3, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym lekarza albo pielęgniarkę oraz dyrektora zakładu, jak również podjąć niezbędne działania.

§ 11. 1. Przed umieszczeniem w izbie izolacyjnej należy nieletniemu odebrać przedmioty, które mogą być niebezpieczne dla życia lub zdrowia nieletniego albo innych osób, a w szczególności: przedmioty o ostrych krawędziach, okulary, pas, szelki, sznurowadła, zapalki.

2. Przedmioty osobistego użytku dostarcza się nieletniemu w ilości i na czas niezbędny do utrzymania higieny osobistej oraz spożycia posiłku.

§ 12. 1. Pas obezwładniający i kaftan bezpieczeństwa są przeznaczone do ograniczenia swobody ruchów przez częściowe unieruchomienie nieletniego.

2. Pas obezwładniający lub kaftan bezpieczeństwa zakłada się w sposób nie powodujący nadmiernego ucisku na jamę brzuszną, klatkę piersiową i kończyny oraz nie tamujący obiegu krwi i nie utrudniający oddychania; w razie konieczności udaremnienia samookaleczenia głowy — dopuszcza się założenie kasku ochronnego.

§ 13. Unieruchomienie nieletniego przy użyciu pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa może trwać do 2 godzin. Unieruchomienie na następne okresy 2-godzinne może nastąpić po zasięgnięciu przez dyrektora zakładu opinii lekarza, poprzedzonej ponownym badaniem lekarskim, oraz uprzedzeniu nieletniego o możliwości przedłużenia stosowania tych środków.

§ 14. 1. Stan fizyczny i psychiczny nieletniego unieruchomionego kontroluje lekarz lub pielęgniarka w obecności pracownika wyznaczonego przez dyrektora zakładu, nie rzadziej niż co 15 minut.

2. W czasie kontroli ocenia się prawidłowość unieruchomienia.

3. Osoba kontrolująca, o której mowa w ust. 1, zapewnia krótkotrwałe uwolnienie nieletniego przez pracowników zakładu z pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa, w celu zmiany jego pozycji lub zaspokojenia potrzeb fizjologicznych i higienicznych, nie rzadziej niż co godzinę.

4. W razie wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia nieletniego pielęgniarka, po udzieleniu niezbędnej pomocy, jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym lekarza i dyrektora zakładu; jeżeli pomocy udziela lekarz — obowiązek powiadomienia dyrektora zakładu spoczywa na lekarzu.

§ 15. W razie zastosowania pasa obezwładniającego lub kaftana bezpieczeństwa, nieletniego umieszcza się pojedynczo w osobnym pomieszczeniu. W razie konieczności pomieszczeniem tym może być również izba izolacyjna.

§ 16. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *W. Cimoszewicz*

Załączniki do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1996 r. (poz. 746)

Załącznik nr 1

Data

(pieczęć podłużna zakładu)

PROTOKÓŁ
ZASTOSOWANIA ŚRODKA PRZYMUSU BEZPOŚREDNIEGO

Część I

1. W dniu o godz. na podstawie decyzji

(imię i nazwisko, stanowisko służbowe)

zastosowano względem nieletniego

(imię i nazwisko, imię ojca, data urodzenia)

z grupy środek przymusu w postaci

O możliwości zastosowania środka przymusu bezpośredniego nieletni został — nie został*) ostrzeżony, ponownie poinformowany przez

(imię i nazwisko, stanowisko służbowe)

2. Przyczyny zastosowania środka przymusu bezpośredniego ze wskazaniem sposobów opanowywania sytuacji przed zastosowaniem tego środka, które okazały się bezskuteczne

(podpis wydającego decyzję)

3. Zachowanie nieletniego w trakcie zastosowania środka przymusu bezpośredniego i po zastosowaniu tego środka

5. Wyniki niezwłocznego badania lekarskiego nieletniego, wobec którego zastosowano środek przymusu bezpośredniego

(data i godzina badania, imię i nazwisko lekarza)

(podpis i pieczęć lekarza)

6. Dane osobowe osób biorących udział lub obecnych przy zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego:

1.

2.

(imię i nazwisko, stanowisko służbowe)

Podpisy

1.

2.

Część II

7. Wyniki kontroli w trakcie stosowania środka przymusu bezpośredniego:

.....

.....

.....

(daty i godziny kontroli, imię i nazwisko osoby dokonującej kontroli, wyniki kontroli, opinia)

(podpis kontrolującego)

8. Wyniki kontroli lekarskiej w zakresie dopuszczalności dalszego przebywania nieletniego w środku przymusu bezpośredniego

.....

(data i godzina kontroli, imię i nazwisko lekarza, opinia)

(podpis i pieczęć lekarza)

9. O możliwości przedłużenia stosowania pasa obezwładniającego (kaftana bezpieczeństwa) nieletni został — nie został*) ostrzeżony

ponownie poinformowany przez

(imię i nazwisko)

.....

(stanowisko)

10. W dniu o godz.

(imię i nazwisko, stanowisko)

przedłużono o godzin(y) stosowanie środka przymusu

(podpis osoby wydającej decyzję)

11. W dniu o godz. na podstawie decyzji

.....

(imię i nazwisko, stanowisko)

przerwano stosowanie środka przymusu bezpośredniego

(podpis osoby wydającej decyzję)

12. Wyniki badania lekarskiego po zakończeniu stosowania środka przymusu bezpośredniego

.....
.....

(podać rodzaj ew. obrażeń ciała oraz w miarę możliwości ich przyczynę)

Data godz.

.....
(podpis i pieczęć lekarza)

13. O zastosowaniu względem nieletniego środka przymusu bezpośredniego zawiadomiono

.....
.....

..... w dniu 19... r.

Część III

14. Do protokołu załącza się niżej wymienione dokumenty dotyczące niniejszego wypadku zastosowania środka przymusu bezpośredniego:

- 1)
- 2)

.....
(podpis dyrektora)

15. Wnioski dyrektora zakładu po zapoznaniu się z treścią protokołu i załączonych dokumentów oraz wysłuchaniu nieletniego

.....
.....
.....

16. Nieletniego pouczone o możliwości złożenia skargi na zastosowanie wobec niego środka przymusu.

.....
(podpis nieletniego)

Data

.....
(podpis dyrektora)

*) Niepotrzebne skreślić.

Załącznik nr 2

Data

(pieczęć podłużna zakładu)

sygn. akt sprawy

Wzór zawiadomienia
(Adresat)

Uprzejmie zawiadamiam, że w dniu o godz.
wobec nieletniego

(imię i nazwisko)

.....
(data i miejsce urodzenia)

umieszczonego w zakładzie na podstawie

.....
(podstawa prawna)

zastosowany został środek przymusu bezpośredniego w postaci

.....
(wymienić rodzaj środka przymusu bezpośredniego)

z powodu

(podać przyczyny ze wskazaniem sposobów opanowywania sytuacji przed

.....
zastosowaniem środka przymusu bezpośredniego, które okazały się bezskuteczne)

Decyzje o zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego podjął:

.....
(imię i nazwisko)

.....
(stanowisko służbowe)

Stan zdrowia nieletniego po zastosowaniu środka przymusu bezpośredniego jest

.....
(określić na podstawie wyników badania lekarskiego)

.....
(podpis dyrektora)